

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียนโรงเรียนท่าสงครามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สามารถสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งนี้ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหา ค่านิยมหลักของนักเรียนโรงเรียนท่าสงครามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียนโรงเรียนท่าสงครามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยการพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participant) จำนวน 20 คน ประกอบด้วย
  - 1.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน
  - 1.2 ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 19 คน ประกอบด้วย ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนท่าสงครามวิทยา
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Informant) จำนวน 60 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง คือ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ห้องละ 6 คน รวม 60 คน โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง เป็นผู้ปกครองนักเรียนจำแนกตามพฤติกรรมของนักเรียน ประกอบด้วย
  - 2.1 นักเรียนที่ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนสม่ำเสมอ 2 คน
  - 2.2 นักเรียนที่ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนปานกลาง 2 คน
  - 2.3 นักเรียนที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน 2 คน
3. กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา (Target Group) จำนวน 154 คน คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ปีการศึกษา 2560

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน ดังนี้ 1) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน 2) กตัญญูพ่อแม่ ครู อาจารย์ 3) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เตรียมการก่อนดำเนินงาน

ในขั้นตอนการดำเนินการเตรียมการก่อนดำเนินงาน คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
- 1.2 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการครู เพื่อทำความเข้าใจและสร้างข้อตกลงร่วมกัน ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย เรื่องการพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน ชี้แจงบทบาท หน้าที่ของคณะผู้วิจัยและพิจารณาคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลการวิจัยและวางแผนการจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา

2. ขั้นตอนการดำเนินงาน

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยได้นำหลักการและขั้นตอนแนวคิดของ Kemmis & Mc Taggart (1988, p.11 – 15 อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์, 2551, หน้า 301 – 303) มาเป็นกระบวนการในการดำเนินการพัฒนา ค่านิยมหลักของนักเรียน เป็นวงจร PAOR ดังนี้

2.1 ขั้นตอนการปฏิบัติการ (Action : A)

คณะผู้วิจัยดำเนินการตามกิจกรรม โครงการเพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียนโรงเรียนท่าสงครามวิทยา ดังนี้

2.2.1 จัดกิจกรรมพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โดยมีกิจกรรมดังต่อไปนี้

2.2.1.1 กิจกรรมเข้าวันใหม่ พัฒนาเกี่ยวกับ ชื่อสัตย์ เสียสละ อดทน กตัญญูพ่อแม่ ครู อาจารย์ มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่

2.2.1.2 กิจกรรมพบพระพบธรรม พัฒนาเกี่ยวกับ ชื่อสัตย์ เสียสละ อดทน กตัญญูพ่อแม่ ครู อาจารย์ มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่

2.2.1.3 กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย พัฒนาเกี่ยวกับ กตัญญูพ่อแม่ ครู อาจารย์ มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่

2.2.1.4 กิจกรรมคนดี ศรีท่าสงคราม พัฒนาเกี่ยวกับ ชื่อสัตย์ เสียสละ อดทน กตัญญูพ่อแม่ ครู อาจารย์ มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่

2.2.1.5 โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา ชื่อสัตย์ เสียสละ อดทน กตัญญูพ่อแม่ ครู อาจารย์ มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่

2.2.2 คณะผู้วิจัยได้ประชุมสรุปผลการดำเนินการพัฒนา ค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา และดำเนินการสะท้อนผลหลังจากดำเนินการพัฒนา

3. **ชั้นสังเกตการณ์ (Observation : O)**

3.1 ร่วมกันติดตามการดำเนินงาน

3.2 สังเกตการณ์ การเข้าร่วมกิจกรรม และการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกิจกรรม โครงการเพื่อพัฒนาค่านิยมของนักเรียนและดำเนินการไปพร้อมกันกับขั้นตอนที่ 2

4. **ชั้นสะท้อนผลกลับ (Reflection : R)**

4.1 ติดตามผลการดำเนินการพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบบสังเกต แบบสอบถาม

4.3 ประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินการพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา

วงรอบที่ 2

นำผลการประเมินจากวงรอบที่ 1 มาประกอบการพิจารณาเพื่อประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียนโรงเรียนท่าสงครามวิทยา ในวงรอบที่ 2 โดยในที่ประชุมเห็นควรให้มีการใช้กิจกรรม 4 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมเข้าวันใหม่ 2) กิจกรรมพบพระพบธรรม 3) กิจกรรมยิ้มไหว้ ทักทาย และ 4) กิจกรรมบอกเตือน เพื่อนสอนกัน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียนโรงเรียนท่าสงครามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 สามารถสรุปผลการวิจัยตามความมุ่งหมายได้ดังนี้

1. สภาพและปัญหา ค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

1.1 สภาพค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 นักเรียนมีพฤติกรรมการหนีเรียน มาโรงเรียนไม่ตรงเวลา ไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น พูดจาไม่ไพเราะ พูดจาไม่เหมาะสม ขาดระเบียบวินัย แต่งกายไม่ถูกระเบียบ นักเรียนบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือใน

การทำกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ขาดความรับผิดชอบในการทำงานนักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่เคารพผู้ใหญ่

1.2 ปัญหาด้านค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 นักเรียนแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ครูและผู้ปกครองยังไม่มีแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน เมื่อคณะผู้วิจัยพิจารณาแล้วพฤติกรรมของนักเรียนที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับค่านิยมหลัก 12 ของคณะกรรมการการศึกษาความสงบแห่งชาติ ดังนี้ 1) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน 2) กตัญญูพ่อแม่ ครู อาจารย์ 3) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อย เคารพผู้ใหญ่

2. แนวทางพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต คือ การจัดกิจกรรมพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีกิจกรรม 6 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) กิจกรรมเช้าวันใหม่ 2) กิจกรรมพบพระพบธรรม 3) กิจกรรมยิ้มไหว้ ทักทาย 4) กิจกรรมคนดีศรีท่าสงคราม 5) โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และในวงรอบที่ 2 เพื่อกิจกรรม 6) กิจกรรมบอกเตือน เพื่อนสอนกัน จากการจัดกิจกรรมพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียนโรงเรียนท่าสงครามวิทยา ทั้ง 2 วงรอบเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยาได้จริง

3. ผลการพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ได้ดำเนินการพัฒนาเป็น 2 วงรอบ ดังนี้

3.1 สรุปผลการพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ในวงรอบที่ 1 คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา จัดกิจกรรมพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา และสรุปผลการดำเนินกิจกรรมพบว่า กิจกรรมพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเช้าวันใหม่ กิจกรรมพบพระพบธรรม กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย กิจกรรมคนดีศรีท่าสงคราม โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน สามารถพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนท่าสงครามวิทยา ให้เป็นผู้ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีกตัญญูพ่อแม่ ครู อาจารย์ มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อย เคารพผู้ใหญ่ ซึ่งคณะผู้วิจัยและผู้ปกครองมีความพึงพอใจในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน ซึ่งคณะผู้วิจัยเห็น

ควรให้มีการพัฒนาต่อไป โดยในที่ประชุมเห็นควรให้มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมเป็น 4 กิจกรรม โดยใช้กิจกรรมเดิม 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมเข้าวันใหม่ กิจกรรมพบพระพบธรรม กิจกรรมยิ้มไหว้ ทักทาย เพราะกิจกรรมเหล่านี้นักเรียนจะต้องปฏิบัติเป็นประจำ จึงจะเกิดค่านิยมหลักที่เหมาะสม และเพิ่มกิจกรรมใหม่คือ กิจกรรมบอกเตือน เพื่อนสอนกัน

3.2 สรุปผลการพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ในวงรอบที่ 2 คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา โดยจัดกิจกรรมพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเข้าวันใหม่ กิจกรรมพบพระพบธรรม กิจกรรมยิ้มไหว้ และสรุปผลการดำเนินกิจกรรม พบว่า

- 1) นักเรียนได้มีการพัฒนาพฤติกรรมของตนเองดีขึ้น มีความซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีกตัญญูพ่อแม่ ครู อาจารย์ มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อย เคารพผู้ใหญ่ ทำให้เป็นที่พึงพอใจของคณะผู้วิจัยและผู้ปกครอง ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
- 2) พบว่าจากการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของคณะผู้วิจัย เกี่ยวกับการพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา ในวงรอบที่ 1 กับวงรอบที่ 2 พบว่า คณะผู้วิจัยมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้น 0.85 และ
- 3) พบว่าจากการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา ในวงรอบที่ 1 กับวงรอบที่ 2 พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้น 0.94

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จากการพัฒนาโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล ทำให้ได้วงรอบในการพัฒนา 2 วงรอบ มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. สภาพและปัญหาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการหนีเรียน มาโรงเรียนไม่ตรงเวลา ไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น พุดจาไม่ไพเราะ พุดจาไม่เหมาะสม ขาดระเบียบวินัย แต่งกายไม่ถูกระเบียบ นักเรียนบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ขาดความรับผิดชอบในการทำงาน

นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่เคารพผู้ใหญ่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ครูยังไม่มีแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยัน ผันพลี (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม กรณีศึกษาโรงเรียนเซนต์ยอแซฟศรีสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนเซนต์ยอแซฟศรีสงคราม ต้องได้รับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เนื่องจากนักเรียนส่วนมากยังขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ นักเรียนพูดคุ้ยและส่งเสียงดังในขณะที่ครูสอน ไม่สนใจครู ไม่ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม ไม่กล้าแสดงออก ขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่ค่อยสนใจในการศึกษาเล่าเรียนและยังขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง และบุคคลอื่น อีกทั้งยังสอดคล้องกับ สุภาวรรณ ยาทองไทย (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองโพธิ์วังโน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คือนักเรียนขาดวินัยในตนเอง นักเรียนไม่ค่อยมีความกระตือรือร้น ต้องให้คอยย้ำเตือนอยู่ตลอด และสังวาลย์ สิทธิวงศ์ (2555, หน้า 111) เมื่อทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์แสนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพและปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ของนักเรียนพบว่า นักเรียนบางส่วนประพฤติตนไม่เหมาะสมกับสภาพการเป็นนักเรียน มีจุดอ่อนด้านคุณธรรมพื้นฐาน ความกตัญญูกตเวที ระเบียบวินัย จิตสำนึกของความเป็นเยาวชนที่ดี แสดงพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดปัญหาแก่ตนเองและผู้อื่น

2. แนวทางพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 คือ กิจกรรม 6กิจกรรม ประกอบด้วย

- 1) กิจกรรมเช้าวันใหม่
- 2) กิจกรรมพบพระพบธรรม
- 3) กิจกรรมยิ้มไหว้ ทักทาย
- 4) กิจกรรมคนดีศรีท่าสงคราม
- 5) โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และ
- 6) กิจกรรมบอกเตือน เพื่อนสอนกัน

จากการจัดกิจกรรมพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา ทั้ง 2 วงรอบ เป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียนโรงเรียนท่าสงครามวิทยา ให้เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีกตัญญูพ่อแม่ ครู อาจารย์ มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อย เคารพผู้ใหญ่ได้จริง สอดคล้องกับ

สุริยงค์ วงศ์บุตร (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนนาสินวนพิทยาสรรค์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ก่อนดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโดยภาพรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความมีวินัยและด้านความประหยัด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านความซื่อสัตย์สุจริตและความเมตตา กรุณา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง หลังดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับกลาง ส่วนด้านความซื่อสัตย์สุจริต และความเมตตา กรุณา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนพบว่า นักเรียนพฤติกรรมดีขึ้นในทุกด้าน และจากการสัมภาษณ์ครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและนักเรียน พบว่าการจัดพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนทั้ง 4 ด้าน มีความเหมาะสมดี ควรดำเนินการต่อไปให้ต่อเนื่อง ผลการประเมินกลยุทธ์พบว่า ทุกกลยุทธ์มีความเหมาะสมดี แต่ต้องนิเทศกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาเป็นรายกลยุทธ์เห็นได้ว่า กิจกรรมปลูกเสื่อ เนตรนารีและรักษาดินแดนประสบผลสำเร็จ และนักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดรองลงมา คือ กิจกรรมอบรมศีลธรรมเยาวชน กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมโฮมรูมและกิจกรรมธนาคารโรงเรียนตามลำดับ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ สุภาวรณ์ ยาทองไทย (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองโพธิ์วังโน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 ผลการวิจัย พบว่า แนวทางในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมการฝึกอบรม ประกอบด้วยกิจกรรมเข้าวัดทุกสัปดาห์ กิจกรรมอบรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในวันสุดท้าย กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบด้วย กิจกรรมการสอน สอดแทรก ในรายวิชาต่างๆ กิจกรรมการอบรมหน้าเสาธง กิจกรรมนั่งสมาธิก่อนเรียน กิจกรรมส่งเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบด้วย กิจกรรมทำความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ กิจกรรมส่งเสริมอาชีพการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในวงรอบที่ 2 โดยใช้กิจกรรมประกวด การแต่งกายที่ถูกต้อง ตามระเบียบของโรงเรียนและการนิเทศติดตามและ นิยม บุญมีทองอยู่ (2556, หน้า 164 – 167) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 จากการวิจัยครั้งนี้ ได้จัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม

จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าพิทยาคม การศึกษาดูงาน โรงเรียนตัวอย่าง การอบรมเชิงปฏิบัติการ กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนมี 9 กิจกรรมประกอบด้วย กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมการออม กิจกรรมตักบาตรทำบุญด้วยใจ กิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมแต่งกายดี มีวินัย กิจกรรมจิตอาสาพัฒนาสังคม กิจกรรมการเดินทางเป็นระเบียบ กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย และกิจกรรมอบรมในวันศุกร์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้

3. ผลการพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา โดยการจัดกิจกรรมพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา และสรุปผลการดำเนินกิจกรรมพบว่า กิจกรรมพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเข้าวันใหม่ กิจกรรมพบพระพบธรรม กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย กิจกรรมคนดี ศรีท่าสงคราม โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน สามารถพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนท่าสงครามวิทยา ให้เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีกตัญญูพ่อแม่ ครู อาจารย์ มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อย เคารพผู้ใหญ่ ได้ ซึ่งผู้คณะผู้วิจัยและผู้ปกครองมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง คณะผู้วิจัยเห็นควรให้มีการพัฒนาต่อไป โดยในที่ประชุมเห็นควรให้มีการใช้กิจกรรม 4 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมเข้าวันใหม่ 2) กิจกรรมพบพระพบธรรม 3) กิจกรรมยิ้มไหว้ ทักทาย และ 4) กิจกรรมบอกเตือน เพื่อนสอนกัน เพราะกิจกรรมเหล่านี้นักเรียนจะต้องปฏิบัติเป็นประจำ จึงจะเกิดค่านิยมหลักที่เหมาะสม สรุปผลการพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ในวงรอบที่ 1 และในวงรอบที่ 2 คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา โดยจัดกิจกรรมพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนท่าสงครามวิทยา 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเข้าวันใหม่ กิจกรรมพบพระพบธรรม กิจกรรมยิ้มไหว้ ทักทาย กิจกรรมคนดีศรีท่าสงคราม โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน กิจกรรมบอกเตือน เพื่อนสอนกัน และสรุปผลการดำเนินกิจกรรม พบว่า นักเรียนได้มีการพัฒนาพฤติกรรมของตนเองดีขึ้น มีความซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีกตัญญูพ่อแม่ ครู อาจารย์ มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อย เคารพผู้ใหญ่ ทำให้เป็นที่พึงพอใจของคณะผู้วิจัยและผู้ปกครอง ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมทั้ง 6

กิจกรรมนั้นพัฒนาให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ เสียสละ รู้จักกตัญญูต่อผู้ปกครอง มีกิริยานอบน้อม อ่อนโยน มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน สอดคล้องกับ สุริยันต์ พันพลี (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม กรณีศึกษาโรงเรียนเซนต์ยอแซฟศรีสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่าผู้ปกครองในความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือความซื่อสัตย์ สุจริต รองลงมา คือ ความมีระเบียบวินัยและความกตัญญู กตเวที ตามลำดับส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือความพอประมาณและการประหยัด อดออม และสุภาพรณ ยาทองไทย (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองโพธิ์วังโน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย และความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยครูผู้ปกครองและนักเรียนประเมินตนเองพบว่าโดยภาพรวมนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3 ด้านอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับสังวาลย์ สิทธิวงศ์ (2555, หน้า 111) เมื่อทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนโพธิแสนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัยพบว่า ติดตามผลการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ติดตามผลการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ของ ติดตามผลการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ของ นักเรียนโรงเรียนโพธิแสนวิทยาสันต์ ติดตามผลการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนโพธิแสนวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า นักเรียนมีระดับพฤติกรรม การปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการดำเนินการ การพัฒนา
ค่านิยมหลักของนักเรียน อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่ยั่งยืน

1.2 การดำเนินการพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน ควรมีระยะเวลาในการ
ดำเนินการและการวัดและประเมินผลพอสมควร เพราะเป็นการแสดงออกที่เกิดจากเจตคติ
ของนักเรียน

1.3 การดำเนินการพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียน โรงเรียนควรมีการ
ติดตามและประเมินผลในทุกๆ ปีการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในชุมชนต่อการพัฒนาค่านิยมหลักของ
นักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาค่านิยมหลักของนักเรียนให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.2 ควรพัฒนารูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของ
นักเรียนเพื่อให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน มากยิ่งขึ้น